

EESTI SPORDILEHT

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Lai t. 39/41. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 700 marka, kuu peale 60 marka. Eesti Spordileht ilmub iga neljapäev.

VII. aastakäik.

Reedel, 6. augustil 1926. a.

VII. aastakäik.

Paavo Nurmi Eesti staadionil.

Staadioni publikurekord ja kaks uut saavutusmarki. Staadioni rada ei ole veel küps ilmarekordideks.

Juba 1922. aastal andis Nurmi luba-tulla Eestisse. Sobimus oli siis nii, et kui Klumberg osa võtab Turun Urheiluliitto rahvusvahelistest, siis Paavo omakorda ka Tallinna Kalevi võistlustele tuleb. Klumberg käis oma korra küll ära, kuid Paavo jäi kuni seniseni tulemata ja nälg tema jooksu järele kasvas Tallinnas päev-päevalt ikka suuremaks.

Viimaks suutis maadlusmeister Kukk siiski oma nelsonitega Paavo Tallinna sõiduks taltsaks teha, ja 30. juuli oli päev, mil ajaloo suurim sportlane Eesti staadioni meil seni nähtud suurima saavutusega austas, ühtlasi kergejõustiku võistlustel meil nägematu pealtvaatajate hulga kokku tõmbas. Terve see nädal, päevad enne ja pärast võistlust, kuulus Tallinnas Nurmile. Kõigis seltskonnakihitides, kõigis ametiasutustes, kõigis, kõigis kohtades oli ainult Nurmi kõneaineks.

Ja kõik olid Nurmist valmistatud. Olid seda boheemilised Feischneri kohvikus, shimmytajad „Marcelle'is“, kaupmehed, advokaadid, köögitüdrukud, ajaleheneegrid, voorimehed, habemeajajad oma professioniski, pärisportlastest müdugi rääkimata. Kõik vangutasid pead ja naksutasid keelt, nagu oleks nad midagi üpris magusat vast allaneelanud. Jah, see on sport, seda maksab vaadata — oli üksmeelne arvamine.

Võistlus lükkas ühtlasi ümber meil vildaku eelarvamise, nagu ei suudaks kergejõustik laiematele hulkadele huvi pakkuda. Olge lahked, serveerige ainult mõned korrad veel sarnast delikatessi, ja spordipubliku südamed on kergejõustikule pehmed kui vaha! Ja kui oleks Nurmile suudetud veel väärilist konkurentsi luua, Vide

või Ritola temaga ühes startima panna! edaspidi rohkemgi sel alal riskeerida mak- saks. Rahvas on meil sedavõrd juba hellita- et kui Eestil koguni oma Vide oleks --- mis sünniks siis! Sõnaga, v.-s. Sport'i tud, et tema liikvele ajamiseks tööpoolest algatus näitas, et kulukad kergejõustiku head ja harukordset pakkuda tuleb. Kõige- võistlused endid täielikult ära tasuvad ja pealt peab aga n i m i olema. Kui esineb

K. Akeli foto.

Jüri Lossman Paavoga selle startiminekul staadionil.

hädki nimeta sportlasi, jääb publik külmaks. Kui Klumberg jälle oma vormi tõuseks, oleks kümnevõistlejate ekstraklassi kokkukutsumine Tallinna omal kohal.

Nurmi jooksustiil andis Tallinna sporditundjatele laialdaselt kõneainet, iga spets nägi ta jala asetamist maha ise moodi, käte töö, puusade pööre andis ainet aegaraiskavatele debattidele. Loo selgitamiseks toome käesolevas lehes teisel kohal artikli prantsuse olümpiatreeneri Maurice Cambier sulest, mis nelja kuulsamat praeguseaja jooksjat võrdleb, ja küllalt autoriteetne tohiks olla. Nurmi võistlemise puhul Berliinis tõi selle „Esmaspäev“ saksa lehtede järel lühendatult ja veidi vassitud kujul, nii et tema täpsem edasiandmine praegu omal kohal on.

Huvitav on märkida, et meie vanameister Kiilim Nurmile sarnanevat stiili jooksis ja üks Kiilimi Riia olümpiaadilt 800 mtr-is pärit ülesvõte Nurmi Berliinis tehtud ülesvõttega 3000 mtr-is kuni vähemategi detailideni täielikult kokku läheb. Vanameister väljendas, et see kõige loomulikum ja otstarbekohasem jooksustiil olevatki. Usume seda meeeldi ja tahaksime seda Kiilimist edasiantuna mõnel nooremalgi sportlasel näha.

Nurmi miiting staadionil sisaldas ainult jookse ja oli oma iseloomult seega ka uudis Eestis. Igav ta igatahes ei olnud, kuigi kohtunikud meil ikka haruldaselt vilumatud ja kohme-

Kaitseväe spordinädal.

Ilmsed edusammud iga võistlusega kaitseväe kehakultuuris

Akeli foto.

Pühapäeval, 1. augustil algas üleriikline kaitseväe spordinädal staadionil, mis üks väljapaistvamatest sündmustest meie tänavusel rikkalikul spordihooajal. Oma massilise osavõtu ja saavutuste kauni tasapinnaga näitab ta kujukalt, millise hooa sport meie laialdastesse rahvahulkadesse tungib ja millise intensiivsusega kaitseväge selle levitamisest osa võtab.

Võib kindel olla, et see töö tulutu ei ole, kaitseväge oma isiklise koosseisu väärtuses suurelt kehakultuuri abil võidab, kuid samuti häid reserve enesele rahvas kehakultuuri kaasabil kasvatatakse, kuna väeteenistusest vabanejad saadud kogemused edasi kannavad ja enese ümber uusi kehakultuurilisi rühmitusi ellu kutsuvad. Sport lähendab ka suurelt kaitseväge rahvale ja kitib kaitsevääs eneses täie seltsimehelikkuse.

Tänavune kaitseväge spordinädal kestab 8 päeva, kuni 8. augustini ja on suurim, mis seni kaitsevääs peetud. Võistlejaid esineb sellel 52 võistlusala kokku 750, neist ohvitseride 60. Võistlejaid on saatnud 29 väeosa. Üksikute võistlusalade vahel jagunevad võistlejad järgmiselt: kergejõustik 472 osavõtjat, tõstmine 57, maadlus 57, ujumine 147, tennis 14, vehklemine 17, jalgpall 55.

Esimesed kolm võistluspäeva andsid järgmisi paremaid tagajärgi:

100 mtr. eeljoooksud A kl., 27 osavõtjat — 1. rm. Rähn, Sidepat., 11,7; 2. veltv. Kesküll, Pioneerpat., 11,8; kad. Paide, Sõjak., 12,0.

100 mtr. eelj. B kl., 68 osav. — 1. kad. Hanson, Sõjak., 11,6; 2. rm. Kaha, 7. j. rüg., 11,9; 3. asp. Palm, Sõjak., 12,0.

Kuuli eelv. A kl., 26 osav. — 1. veltv. Miller, Allohv. k., 12,30; 2. v. a. o. Suuk, Sidepat., 11,80; 3. v. a. o. Piir, Allohv. k., 11,78.

Oda eelv., 47 osav. — 1. n.-s. Verder, 1. div. suurt., 49,54 (kaitsev. rek.); 2. rm. Lehtmets, Autotank. div., 48,31; 3. kad. Leeber, Sõjak., 46,28.

5000 mtr. A kl., 22 osav. — 1. n.-s. Laurson, Sidepat., 16,21,5; 2. kad. Jaanus, Sõjak., 16,44,1; 3. n.-s. Kurg, Pioneerp., 16,59,0; 4. kapr. Strundt, 1. div. suurt., 17,10,2; 5. rm. Paara, 1. j. rüg., 17,26,1; 6. v. a. o. Ilves, 5. rüg., 17,31,0.

800+400+200+200 mtr. — 1. Sidepataljon 3,49,9; 2. Pioneerpat. 3,53,3; 3. Sõjakooli 1. komp. 3,58,0.

100 mtr. vahejoooks. A kl. — 1. rm. Rähn 11,6; 2. veltv. Kesküll; 3. rm. Palmberg.

100 mtr. vahejoooks. B kl. — 1. rm. Kaha, 7. j. rüg., 11,8; 2. kad. Hanson; 3. rm. Porohov, Sidepat.

200 mtr. eelv., 31 osav. — 1. rm. Rähn 23,6; 2. kad. Paide 24,1; 3. rm. Kaha 24,3; 4. veltv. Kesküll 24,7; 5. asp. Palm 24,8; 6. n.-s. Steinbach, 6. j. rüg., 25,0.

1500 mtr. B kl., osav. 52 — 1. n.-s. Sneering, 10. j. rüg., 4,31,4; 2. kad. Veborn, Sõjak., 4,34,6; 3. rm. Alep, Allohv. k., 4,35,6; 4. n. a. o. Tappo, Sidep., 4, 35,8; 5. n.-s. Pulk, 6. j. rüg., 4,36,6; 6. asp. Teksal, Sõjak., 4,37,0.

5x800 mtr. — 1. Sidepat. 11,11,6; 2. Sõjak. 1. komp. 11,13,2; 3. Sõjak. 2. komp. 11,29,0.

Kuul B kl., 53 osav. — 1. rm. Puusild, 6. j. rüg., 11,19; 2. n. a. o. Pupart 10,98; 3. rm. Romandi, Sidep., 10,80.

Ketas A kl., eelv., 24 osav. — 1. rm. Tipner 37,02; 2. veltv. Miller, Allohv. k., 36,23; 3. n. a. o. Torbek, üks. esk., 35,07; 4. n.-s. Verder 34,53; 5. v. a. o. Rotnik, 2. j. rüg., 33,87; 6. kad. Dreimann 33,82.

Kolmik, eelv., 52 osav. — 1. rm. Tipner 12,95; 2. rm. Rähn 12,92; 3. kad. Neubauer, Sõjak., 12,35; 4. rm. Palmberg 12,31; 5. kad. Edur, Sõjak. 12,24; 6. kapr. Kanger 12,23.

Granaat, eelv., 61 osav. — 1. v. a. o. Alkok, merek., 76,86; 2. kad. Valdmann, Sõjak., 72,28; 3. n. a. o. Looerts, Sakala rüg., 70,37.

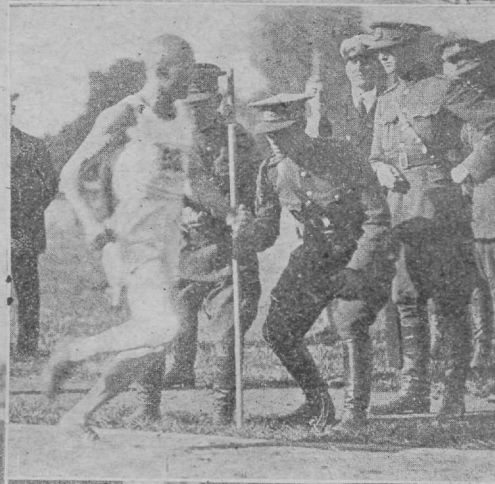
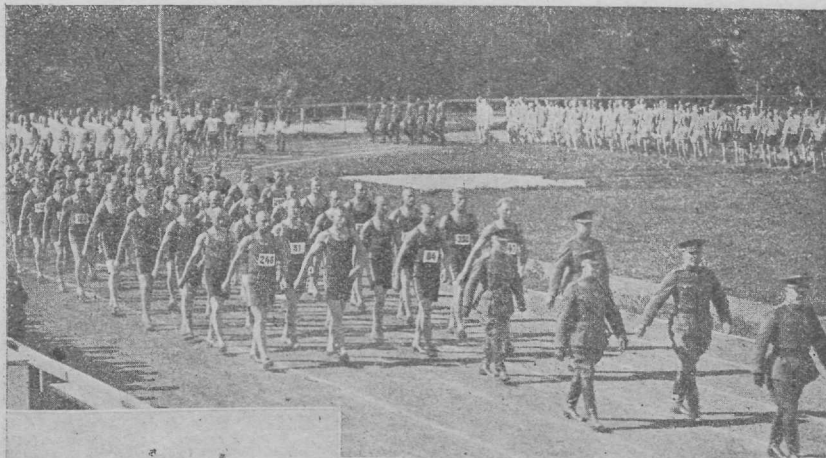
Kaugus B kl., eelv., 61 osav. — 1. n. a. o. Pupart 5,97; kad. Kaarik, Sõjak. 5,92; 3. kad. Luha 5,76.

1500 mtr. A kl., 16 osav. — 1. n.-s. Laurson 4,21,6 (kaitsev. rekord); 2. kad. Mõttus, Sõjak., 4,25,9; 3. kad. Jaanus, Sõjak., 4,27,8; 4. v. a. o. Nüt, Pioneerp., 4,28,2; 5. kad. Parek, Sõjak., 4,33,8; 6. n.-s. Kurg 4,35,6.

Kolmik hoota, 40 osav. — 1. kad. Reinveg, Sõjak., 8,72 (kaitsev. rek.); 2. rm. Rähn 8,68; 3. kad. Edur 8,62; 4. n. a. o. Torbek, üks., 8,55; 5. n. a. o. Pupart 8,28; 6. n. ltn. Johanson, 2. s.-r. rüg., 8,25.

Ketas, B kl., eelv., 38 osav. — 1. n. a. o. Pupart 32,72; 2. asp. Labbé, sõjak., 32,57; 3. rm. Lehtmets 31,74.

400 mtr. vahejoooks., osav. 31 — 1. rm. Viiland, 7. j. rüg., 55,9 (eeljoooksus 54,0); 2. veltv. Kesküll 56,1; 3. kad. Hanson 56,3; 4.

Kaitseväge spordinädala avamiselt. Ülemine pilt: kaitseväge sportlased eesotsas kol. Maseri, major Kivistiku ja leitnant Lepaga defileerivad riigiva nema ees. Vasakul: ratsamees Pupart hüppab teibaga kaugust. Paremalt üleval: Laurson võib dab 5000 mtr. jooksu. Paremalt all: Miller tõukab kuuli 12,30.

rm. Rähn 56,7; 5. n.-v. Gern 56,8; 6. n.-ltn. Klubi, ajaga 1,20,3; 2. Pärii, T. V. S. K., 1,21,4; Rosenthal, 1. j.-rüg., 57,1.

Kaugus, eelv., A kl. — 1. rm. Rähn 6,38; 100 mtr vabalt naistele: 1. Tõrvand 1,49,8; 2. E. Laubach 150,8; 3. Kull, T. V. S. K., 1,52,5.

2. kad. Neubauer 6,09; 3. rm. Grossholm, sidep., 5,91. 100 mtr. rinnuli meestele: 1. Schiller, Kalev Tall., 1,38,6; 2. Muhel, Y. M. C. A., 1,42,4 (uus Tartu maak. rekord); 3. Aunapuu, Kalev 1,43,6.

200 mtr. selli meestele: 1. Aunapuu 3,50; 2. Pärtelson, Kalev, 3,50,8; 3. Pokats 3,58,9.

100 mtr. rinnuli naistele: 1. Krimm, T. V. S. K., 1,45,3 (uus Eesti rekord); 2. E. Laubach 1,53,9; 3. J. Laubach 1,54,8.

400 mtr. vabalt meestele: 1. H. Raig 6,48,3 (uus Eesti rekord); 2. K. Kangro 7,21,0; 3. Sergejev 7,39,4.

4x100 mtr. teateujumises tuli esimeseks T. V. S. K. meeskond (H. Raig, Pärii, A. Raig ja Sergejev) ajaga 5,57,5. 2. Ka T. V. S. K. meeskond ajaga 6,34,6.

Vettehüpetes meestele tuli meistriks Hirv, Akad. S. Kl., teiseks Tippe, Tartu Kalev, kolmandaks Hakkaja, Kalev.

Naismeistriks vettehüpetes tuli prl. Tõrvand, Kalev, teiseks prl. Kits, T. V. S. K.

Veepallis tuli ka seekord meistriks vana-meister Kalev, lüües napilt T. V. S. K. meeskonda 2:1.

Publikut oli võistlustel rohkelt.

Pühapäeval jätkusid võistlused kell 4 p. l. Võistlused algasid 100 mtr. ujumisega vabalt meestele. Meistriks tuli E. Ernesaks, Akad. S.

Hakoahi narr võit TJK üle.

Penalty-kick viinlaste päästeinglina.

K. Akeli foto.

Ülemine pilt: Viini Hakoah Tallinnas. Seisavad vasakult: dr. Grünvald, Häusler, Razso, Fischer, Pollak, Fabian, Kestler, Baar, Fried, Gold, Wegner, Kovacs, Feldmahn, Hess, Grünfeld. Ülesvõttelt puudub Guttmann.

Alumine pilt: Nurgalöök TJK värava all. On näha: Kallaste, tema taga Häusler, Liivar, Kestler, siis esiplaanil Lass, tema taga üksteise järel Lello, Kaljot ja Hess.

Peale Rootsi-Eestit TJK esinemist Hakoahi vastu vaadeldes tundis suur jalgpallipublik täiel meeleheal, et meie jalgpall ei ole siiski nii halb ja meie jalgpallimehed võivad vahete-vahel argipäevade keskele pakkuda õige pidulikku mängu. Jalgpallivõistlusele minek on umbes sama, mis põrsa ostmine kotis. Enne võistlust on kui mitte võimatu, siis vähemalt häbematu raske ette ütelda võistluse rahuldavuse määra kodusele publikule. Sama ei uskunud vist ükski katastrofaalset kaotust Rootsile, kui TJK braavi võitlust Hakoahiga.

Ühte kinnitatakse ja seda pea ühest suust, et meie klubi meeskonnad avaldavad võrdlemisi tuntavalt paremat mängu kui kõrge tiitliga rahvusmeeskond. Peale Rootsi-Eestit kinnitas vana sportlane Gustav Kiliim, et TJK või Sport oleks suutnud Rootsi vastu näidata palju kooskõlalisemat ja korralikumat mängu kui tookordne rahvusmeeskond. Ja peale TJK-Hakoahi matshi kõnelesid paljud jälle, et tagajärjekam näib olevat loosi tõmmata TJK, Kalevi ja Spordi vahel ja siis selle põhjal üks neist maavõistlusel lätlastele vastu saata. See on õige praeguse olukorra juures, kus rahvusmeeskonna kooskõla ja harjutuse eest küll mingit hoolt seni ei ole kantud.

Hakoahi esmaspäevane mäng TJK vastu oli finessirikas. N. n. „nõksude“ poolest ületas ta kaugelt rootslaste lihtsa, kuid eduka mängu. Siin sai publik kõige paremini vahet teha Rootsi amatööride ja Viini professionaalide mängu vahel. See, mida Hakoah näitas, oli Kesk-Euroopa kuulul virtuooslik mäng, mis rohkem kaunis vaatlemiseks kui meeskonnale enesele otsekohesest edu andev. Austerlased ilmutasid endid jalgpalli artistidena, nagu nad seda ka on. Iga üksiku mehe tegevusesse astumist juhatas sisse enne tehniline trikk, mis sündis kas vastasest vabanemiseks või

armastusest asja enese vastu. Sellele siis järgnes kas sööt teisele, edasimineku või löök. Kõige enam oli muidugi kombinatsiooni, mille õigem nimetus on ülekombinatsioon. Ka meie jalgpall põhjenes sellele Austria-Ungari koolile. Meie saavutused sellel alal — eriti harilikult TJK juures — on ka ülekombinatsioon, löökide nappus ja läbimurrete teravuse puudus ühes mängu pehmusega. Viimast asjaolu oli väga märgata Hakoahi juures, kes kohati taigalise pehmuse ja õrnusega mängis. Kuna aga TJK oma vastasest kehvat tehnikat jõuga aetas, siis oli Hakoahi mehi parteris õige tihti.

Viinlastel on selja taga pingutusi nõudnud Ameerika reis. Pääaegu puhkamiseta rasusid nad Balti võistlusreisile. Hakoahi mehed on üle väsinud liig rohkest ja alalisest mängimisest. See on meesetele vast sama, kui aasta läbi olla ainult piimatoidul. Ja on siis mõistetav, et jalgpallimängimine neile professionaalidele enesetele vähematki lõbu ei valmista, vaid läilust tekitab. Mehed on jalgpallist kõrgemale kui kõrin täis ja mängivad ainult oma elukutse tõttu. Selle tõttu mängisid nad ka suure hoota ja küllastunult. Tempo ei olnud ju iseäranis kõva, pealegi kui mäng alalise palli surmamise ja trikkidega mõjub juba endast tempot p. durdavalt. Alustati kena tasase kombinatsiooniga, millel tormi järsu puhangu jõudu sugugi ei olnud. Sellest sattus TJK omale kohasesse sõiduvette. Hakoah tegi trikke ja TJK mehed tõid ka välja kõik oma „laadanumbrid“, paiguti päris õnnestanult. Seda soodustas pehme vastane, kes ei olnud ägedalt naha ligidale tikkuv ja ka vastasele aega jättis. Lõpule lähenemisel avaldus viinlaste värvanälg ikka enam ja enam. Nad püüdsid oma kõike välja panna, kuid TJK lisas ka omalt poolt sõitu juure ja nii jäigi Hakoah oma penalty-värava juure.

Sarnaselt kehv võiduke oli viinlastele tegelikult fiasko, mis neid ja palju enam kohalikke juute mõrudusest vabaks ei jätnud. Kokkuvõttes ei olnud Hakoah nii palju halb, kui TJK hea.

90 minutit Donau tantsu.

Hakoahi mehed saavad väljale ilmumisel hõredaid plaksutusi. TJK rohelised löikavad mitte väga tugeva, kuid Hakoahi omast tihedama aplausi. Nagu harilikult fotod ja kino. Ainult Häusler sõnab, et „das muss schneller gehen“. Guttmann ei hooligi sellest „jäädvustamisest“, vaid nokitseb keskväljal istudes oma viuli — jalgpallisaabaste kallal. Vastastikusel tervitusel pakub A. Mänd TJK poolt roose (muidugi punaseid) ja Hakoah kviteerib sini-valge plaguga.

Koosseisud: Hakoah — Fabian; Gold — Wegner; Fried — Guttmann — Pollak; Razso — Häusler — Kestler — Hess — Fischer. TJK: Lass; Liivar — Kallaste; Kaljot — Lello — Kaarmann; Väli — Pihlak — Joll — K. Fischer — Brenner. Hakoahi valik, Jolli alglöök ja kombinatsioonid pääsevad valla. Fischer teeb ringi ümber Liivari, Guttmanni 25 mtr. löök mitte sisse, vaid üle, siis stopatakse Hessi ja Kestleri löögikavatsused. 6. min. vääratab Wegner, kuid pall lipsab Väli eest outi. Hessi hands 23 mtr-il, Kaljot lööb hästi, kuid Fabian võtab suure rahuga palli. 9. minutil teeb Razso äärelt vabalöögi, mida tsentrist 20 meetrilt Guttmann värava löögiga jätkab. Lass on kohal, kuid tekib uus pudru, millest pall välja lüüakse ja juba kihutab Brenner Hakoahi värava peale. Publik avaldab kõmisevalt oma tundmusi. Samas on pall Goldi lööduna Hakoahi Fischeri käes ja see on TJK värava juures, hea sööt outi liinilt, kuid Häusleri 10 mtr. löök tõuseb palju üle värava. Publik rõkkab. Häusler teeb selle järele kauge löögi, mida Lass võtab.

14. min. väravalõhna: Pihlak — Jolli peamäng, millest Väli läbitungi võimetus, kuid pall, see saatan, veereb jälle outi! Vaatajaskonna närvid täiel pingatud. 17. min. pakub TJK haruldase kombinatsiooni Kaljot — Pihlak — Joll — Fischer viimase hea löögiga. Fabianil on päike silmis ja pall pääseb valla, lähenedes Jollile. See mees on 8 meetri peal löögiks sirutatud jalaga kui Fabian pantrina pallile kargab. Jälle suurt lärmi: Pihlak veab Pollakist läbi, kuid kurnab ennast edasi dribeldamisega ja löök tuleb nõrk. Siis, 19. minutil,

Razso tsenderdus, Lello hands, Silberi penalty, Goldi löök, Hakoahi võit ja publiku vile.

Lello oli päris lagedal trahvikastis, kui Razso tsenderdus kõigile nähtavalt küljelt tulles ta kätt mittetahtlikult riivas. Vahekoht. O. Silberi vile, vaikus publikus ja Silber näitab vilunult penalty märgile. Saatuse hirvitus! Lööma tuleb aeglase toimega paremback Gold. Ta teeb tugeva platseerimatu löögi, mis väljajooksu katset tegevast Lassist ainult veidi mööda läheb. Gold ise peab seda lööki raskelt peetavaks. Publik vilistab, kuna see ju noobel ei ole, kui kõrgeid jalgpallimehed oma „nii kui nii kindlale võidule“ sarnase ebaesteetse alguse teevad. Ei suudetud arvata, et see osutuski terveks Hakoahi „suurvõiduks“. Narr lugu!

Häusler nõksutab dribblingut, kuid Kaarmann lõpetab selle. Päike kaob jäädavalt pilve taha (23. min.), looduslikud soodustused kadunud.

Brenneri sööt, Fabian värava vasakus nurgas, Pihlak teeb võimsa pealöögi parema nurga sihis, kuid pall läheb mööda! Vastukajana kihutab Häusler teistkordselt lähedalt distantsilt üle Lassi värava. Lass töötab hästi: väljajooksul kahmab ta Fischeri tsenderduse Häusleri pealt. 27. min. mängu esimene korner — Hakoahi heaks, mida Razso Kaarmannilt saavutas. Samas lükkab Lass mahaviskel Hessi pealöögi teise korneri. Pihlak tõrjub selle peaga, kuid siis tõuseb

kõrge pallirakett TJK värava ees, Häusler lööb sellest kindlalt sisse, kuid Liivari keha langeb teadmatult pallile ette!

Sünnib veel imesid praegusel realistlikul ajal. Vihastunud Häusler lööb 16 mtr-ilt värava peale, mis latti riivab.

32. min. TJK õige taktikaga kombinatsioon, mille rajab Kaljot täpse sööduga Brennerile (parem-half vasakäärele). Brenner söötab Fischerile, kes selle lennult (tehniline kindlus) söötab edasi Pihlakale, viimane löikab püstöödu ette, millele järele kihutavad Fischer ja Joll. Hetke varem jõuab Wegner ja lööb küljeouti. Pfu! hädalöögid! on selle moraal.

TJK kaitses võitleb Liivar kui tank, ühe selle jõulise, kuid reeglipärase mängu tagajärg on Hessi murulelend.

39. min. Lello hands 18 meetril, Guttmann lööb kõvasti üle. Publik imestab, kuidas üks kuulus mees nii võib ka lüüa. Tehakse vile ja aplausi, publik on nõudlik, tahab, et viinlased

(Järg 6. leheküljel.)

Pikkade maade meistrid.

Milline stiil on parim?

E. Spordilehe foto.

Prantsuse olümpiatreener kapten Maurice Cambier on kest vaid uurimusi teinud maailma edukamate kergesportlaste stiilide üle kõigilt aladelt ja neid prantsuse juhtivas spordilehes „Très sport“ avaldanud. Erilist huvi on ta tunnud kesk- ja pikamaa jooksu vastu ja seda õige põhjalikult käsitanud. Nagu tema eskiisid näitavad, on ta erilise tähelepanu alla võtnud pealmise keha hoiu ja reie tõstmise, kuna ta jala asetamisest maha on võrdlemisi kergelt üle läinud. Seda kohta täiendab autoriteetlikult „Schweizerische Fussball und Athletik Zeitung“, nii et meil siin kaunis hea materjal käsitada on.

Oma uurimuste alla võttis Cambier loomulikult kolm praeguse aja suurust — Nurmi, Ritola ja Vide, ning lõpuks veel prantsuse suurjooksja Guillemot, kes ainsana Nurmit ta erimaal, 5000 mtr-is, on löönud.

Vide

jookseb võluvalt kaunist stiili. Energia poolest ei anna ta Nurmile ja Ritolale järele, jooksu esteetilisest küljest ületab neid isegi tunduvalt. Vide tõstab põlve kõrgele, viskab jala ette, asetab jala päkaga maha ja lendab edasi. Ta jookseb ülemine hüppestammult jooksusammule, vast üle 50 prots. eelmist. Vide ei hoi jõudu, ta jookseb pea klassilise kaunidusega, ta jooksustiil on suurelt individuaalne, samuti ta kätehoi, sest kuigi ta parem käsi enam nii kangelt ei asu kui varem, on ta pea ometigi täiesti väljasirutatud ja käib vähe kehaliigutustega ühes. Cambier ei ole sellele rõhku pannud, kuid shveitsi leht teeb vastava korrektuuri joonistusel punktiiriga.

Ritola

ei jookse nii meeldivalt kui Vide, sest ta jookseb juba ekonomilisem, kuid ta stiili peetakse siiski Nurmist mõjuvamaks. Ta ei tõsta reit nii kõrgele, nagu seda Vide soovitavaks peab, ei lenda ka nii maast lahti, vaid kerib — päkkadel jookstes — nobedalt, veidi kangena siiski õlgadest. Ta on oma 36 aasta peale vaatamata veel junior ja treenerib süstemaatiliselt vaevast kuus aastat. Kes teab, mis temast oleks saanud, kui ta juba Nurmi sarnaselt oleks 20-aastaselt jooksja olnud, kes teab lõpuks, millega Ritola veel viimaks ei üllata.

Kontrastid

on Guillemot (joon. 4) ja Nurmi (joon. 3) kehahoid. Nurmi ülemine keha kujutab jalgade joonega õõnsa, konkaavse kaare, vast isegi murtud joone. Guillemot üle-

Nurmi saabumiselt Tallinna. V.-s. Spordi abiesimees V. Prii tervitab ilmameistrit. Nende juures seisab Nurmi reisisaatja A. Kuk. Tagaplaanil lennuk, millega Nurmi saabus.

mine keha on tugevalt ettepoole paenutatud. Mõlemal jooksjal on siiski stiil, mis nende kehaehitusele, lihaste konstruktsioonile kõige sobivamalt vastab. Cambier ütleb: „Liigutus on ainult meie lihaskontraktsiooni väljendus. Teatud kehahoid, teatud iseloomustav jäsemete asend ja tasakaal kutsuvad esile või takistavad teatud lihaskontraktsiooni tegevuse, soodustavad või takistavad seda vähemal või suuremal määral. Stiil on kontraktsioonide regulaator, mis meie organismi mõjutavad.“

Eelmisega rahuldavad shveitslased, kuid Guillemot stiili ei taha nad üldse mingiks stiiliks pidada ja oletavad Guillemot'd ainult tema talendi najal jooksvat, mis tõesti harukordne on. Vide, Nurmi ja Ritola ei ole seevastu mitte ainult talendid, ei tugene ainult oma kehalisele võimele, vaid igas nende sammus võib määratu teadliku töö vilja leida. Vide võib väsida, Ritola võib jõuetuks enese jooksta, et Nurmiga võrduda, kuid ikka jääb nende stiil samaks, kehaseis, liigutused ei muutu. Vast lüheneb samm, vast pikeneb see, vast muutub see kindlusetuks, see on võimalik, kuid nende samm jääb samaks ikka oma vormis ja liigutuses, ikka jääb samaks käte- ja kehahoid, rind vabaks, mis lubab kopsudel tarviduse kohaselt õhku ahmida.

Ja Guillemot' — ta võib võita ja vedada, suurim maailma jooksja olla, kuid ikka on ta stiilitu jooksja, omapärase sammuga küll, kuid ikka surub tal ülemine keha kopsud kokku ja takistab jalgade tööd.

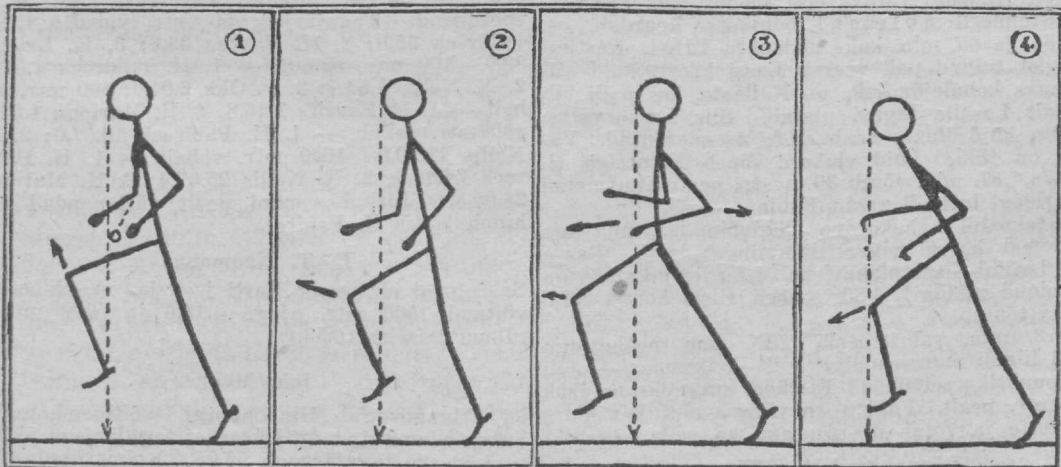
Nurmil,

ütletab kapten Cambier, ei mõju ülestõstetud jala aktsioon ülemise keha teljele (samuti kui Videl ja Ritolalgi). Guillemot' aga mõjub jala tõste otsekohe ülemise kehasse, ja kui seejuures näib, et tõuke juures ettepoole Guillemot' jõud kõige täielikumalt kasutatakse, võib lähema vaatlemise juures veenduda, et Nurmi, kelle keha ja jalad üksteisest kui lahutatud näivad olevat, jalatöö kõige vabamalt sünnib. Kannikalihast töötab Nurmil kõige soodsamalt. Lisaks kindlustab Nurmi kehahoid kõige hõlpsama tasakaalu, kuna Guillemot jala tõstmisel tasakaalu alahoidmiseks peab tugeva musklingituse tegema. Nurmi stiil on jooksu ekonomia seisukohast vaadatuna kõige kasulik. Mis aga eriti suure tähtsusega Nurmis, on

jooks kannal.

Ameerika treenerid on soomlast uuri nud, tema ise ja film kinnitavad, et ta kõigepealt kannaga maad puudutab. Ta üliloomulikult väljatreeneritud samm võib sellega veel ulatuse poolest juure, kuna sääre võib täielikult väljasirutatud saada. Nurmi tugevalt arenenud keha võimaldas talle selle stiili ja pealtvaataja ei pane seda Nurmi jooksu kiiruse ja kerguse juures tähelegi. Oma jooksustiili peale vaatamata võib Nurmi sarnase kiiruse arendada, et ta ka 800 mtr-is võiks maailma kiireim mees olla. Saksa olümpiatreener Waitzer oli esimene, kes Nurmi kannajooksu fikseeris ja üldse teesi üles seadis, et varbajooks ainuüksi õndsakstegev ei ole.

Waitzeri naerdi esmalt, kuid lõpuks jäi talle õigus. Ei saa siiski kõigile pikamaajooksjatele soovitada Nurmi kombel kan-

Kapten Cambier joonistused Vide, Ritola, Nurmi ja Guillemot jooksust.

